0098

Er is leven na de gevangenis

Vroeg of laat keren gedetineerden terug naar de samenleving. „Je kan ze daarbij beter begeleiden", zegt de Roemeense Valentina Giura, die in haar land opleidingen aanbiedt aan gevangenen.

Van onze redacteur
Filip Verhoest

GENT.

WIE denkt dat het allemaal kommer en kwel is in onze gevangenissen, moet eens praten met Valentina Giura uit Roemenië.

Het eerste wat haar opvalt na een bezoek aan de gevangenissen van Gent en Oudenaarde, is de uitgebreide infrastructuur voor gevangenen hier, de goede materiële omstandigheden waarin gedetineerden in België hun straf moeten uitzitten. Onder hen zijn er ook een honderdtal met de Roemeense nationaliteit. Giura is er tijdens haar bezoeken geen enkele tegengekomen.

„Ik was onder de indruk van de infrastructuur in jullie gevangenissen", zegt ze. „Het ziet er veel beter uit dan bij ons. Gedetineerden voeren hier hun gevangenisstraf uit in omstandigheden die wij hoegenaamd niet kennen. Daar bestaan bij ons de middelen niet voor, maar dat kan snel veranderen. De economie doet het bij ons erg goed. Er is zeer weinig werkloosheid. Dat is ook goed voor de gedetineerden, die na hun straf gemakkelijker werk vinden. Wij helpen ze daarbij, onder meer door hen bij te scholen. We willen de gedetineerden niet na enkele maanden weer in de gevangenis."

Roemenië gelooft sterk in de reïntegratie van veroordeelden via opleidingen. Dat kan gaan van lessen lezen en schrijven, over specifieke beroepsopleidingen zoals timmerman en metaalbewerker, tot sociale en

Vlnr. Despina Varvati (Griekenland), Dorthe Nielsen (Denemarken), Rodica Pana, Daiana Huber, Valentina Giura (Roemenië) en Stefaan Segaert (justitieel welzijnswerk Gent). © An Nelissen

gedetineerden. Het gaat om een experiment dat wordt aangemoedigd door de Europese Unie.

„Elk Europees land wordt geconfronteerd met import van criminaliteit", zegt Despina Varvati, die voor de gevangenis van Thessaloniki opleidingsprogramma's opzet. „Dat is niet alleen bij jullie het geval. Onze gevangenisbevolking bestaat onder meer uit Russen en Albanezen. Alle gevangenissen in de grote steden van Griekenland kampen met overbevolking. We bouwen nu nieuwe strafinrichtingen, maar dat vergt allemaal veel geld. We hebben een achterstand in te halen, en dat zal enige tijd in beslag nemen."

Ook in Roemenië is nog heel wat werk aan de winkel, erkent Valentina Giura, maar ze ver-

activiteiten voor de gevangenen te organiseren. 'Dan hou je ze bezig, en kunnen ze moeilijk aan de vrijheid denken. Dat voorkomt frustraties', is zijn redenering. Onderwijs in de gevangenis is dus ook positief voor de veiligheid in de inrichting."

Dorthe Nielsen uit Denemarken keek raar op bij het gevangenisplunje dat de gedetineerden in Gent en Oudenaarde droegen. „Dat kennen wij niet. Bij ons maken de gedetineerden ook zelf hun maaltijd klaar. Wat me positief opviel, was dat gedetineerden hier bezoek kunnen krijgen van hun kinderen. Die familieaanpak is ons vreemd, maar het is een idee om mee te nemen, want het voorkomt dat de banden met het gezin door de gevangenisstraf verbroken worden."

berichten over geweld in de gevangenissen. „Ik werk dagelijks binnen de vier muren van de gevangenis in Gent. En op de meer dan driehonderd gevangenen die daar zitten, weet ik maar van een vijftal personen die als gewelddadig bekendstaan. Dat is een zeer kleine minderheid. Ik begrijp niet waar al die verhalen vandaan komen van geweld in de gevangenissen."

Experimenten met alternatieve straffen en elektronisch toezicht bevinden zich in Roemenië, Griekenland en ook Denemarken nog in een beginfase.

Giura: „We hebben de voorbije drie jaar een experiment lopen met jullie land voor het elektronisch toezicht. België helpt ons bij de uitbouw van dat systeem, maar de begelei-

Vlnr. Despina Varvati (Griekenland), Dorthe Nielsen (Denemarken), Rudiger Pana, Dajana Ebner, Valentina Giura (Roemenië) en Stefaan Segaert (justitieel welzijnswerk Gent). © Ax Nelissen

„Ik was milder de indruk van de infrastructuur in jullie gevangenissen", zegt ze. „Het ziet er veel beter uit dan bij ons. Gedetineerden voeren hier hun gevangenisstraf uit in omstandigheden die wij hoegenaamd niet kennen. Daar bestaat bij ons de mentaliteit niet voor naar die kant te evolueren. De sanitaire dienst ligt bij ons erg goed. Er is meer veiligheid. Dat is ook goed voor de gedetineerden. Ze na hun straf gemakkelijker werk vinden. Wij helpen ze daarbij, onder meer door hen bij te scholen. We willen de gedetineerden niet na enkele maanden weer in de gevangenis."

Roemenië gelooft sterk in de reïntegratie van veroordeelden via opleidingen. Dat kan gaan van lessen lezen en schrijven, over specifieke beroepsopleidingen zoals timmerman en metaalbewerker, tot sociale en communicatieve vaardigheden. „Een groep gedetineerden is vooral bij die cursussen sociale vaardigheden gebaat", zegt Dorthe Nielsen uit Denemarken. Zij geeft les in de gevangenis van Midtjylland. „Het gaat om gevangenen die als het ware crimineel denken, en bij hen is zo moeilijk verandering teweeg te brengen. Ze zijn bijna verloren voor de samenleving."

„Ik heb hier gezien dat deze groep misschien te redden is door het aanleren van dergelijke sociale vaardigheden. Die hebben ze niet tijdens hun opvoeding meegekregen en zonder die vaardigheden kunnen ze in de samenleving niet functioneren. Dat verklaart voor een deel hun criminaliteit."

De Roemeense Giura, de Deense Nielsen en de Griekse Despina Varvati waren afgelopen week in ons land om een gemeenschappelijk opleidingsproject op te zetten voor gedetineerden. Het gaat om een experiment dat wordt aangemoedigd door de Europese Unie.

„Ik [illegible] mentaliteit [illegible] ervaring", zegt Despina Varvati, die voor de gevangenis van Thessaloniki opleidingsprogramma's opzet. „Dat is niet alleen bij jullie het geval. Onze gevangenisbevolking bestaat onder meer uit Russen en Albanezen. Alle gevangenissen in de grote steden van Griekenland kampen met overbevolking. We bouwen nu nieuwe strafinrichtingen, maar dat vergt allemaal veel geld. We hebben een achterstand in te halen, en dat zal enige tijd in beslag nemen."

Ook in Roemenië is nog heel wat werk aan de winkel, erkent Valentina Giura, maar ze verwerpt het beeld als zouden de gevangenissen in haar land van het niveau van de derde wereld zijn.

„Onze infrastructuur staat niet zo ver als die van jullie, maar ook wij bieden heel wat scholingskansen aan gedetineerden, omdat we geloven dat dit een manier is om veroordeelden na hun vrijlating op weg te helpen. Vroeg of laat keren ze terug naar de samenleving, je kan ze daarbij beter begeleiden."

Zij bezocht in de gevangenis *Nieuwe Wandeling* in Gent een leslokaal. „Ik was verbouwereerd over hoe open de sfeer is in die gevangenis, en ook hoe gemakkelijk wij in dat lokaal zijn binnengeraakt. Dat is bij ons ondenkbaar. Een gevangenis is er veel meer beveiligd."

„De directeur van de gevangenis in Gent heeft ons uitgelegd dat hij zijn inrichting probeert veilig te houden door veel activiteiten voor de gevangenen te organiseren. 'Dan hou je ze bezig, en kunnen ze moeilijk aan de vrijheid denken. Dat veroorzaakt frustratie, is zijn redenering. Onderwijs is de grootste [illegible] voor de veiligheid in de inrichting."

Dorthe Nielsen uit Denemarken knikt maar op bij het gevangenisprincipe dat de gedetineerden in Gent en Oudenaarde droegen. „Dat kennen wij niet. Bij ons maken de gedetineerden ook zelf hun maaltijd klaar. Wat me positief opviel, was dat gedetineerden hier bezoek kunnen krijgen van hun kinderen. Die familieaanpak is ons vreemd, maar het is een idee om mee te nemen, want het voorkomt dat de banden met het gezin door de gevangenisstraf verbroken worden."

VIA OPLEIDINGEN GEDETINEERDEN VOORBEREIDEN OP „LEVEN DAARBUITEN"

„Ook die ontmoetingen tussen dader en slachtoffer — Hoe noemen jullie dat? Slachtofferbemiddeling — staat bij ons nog in de kinderschoenen. Het is niet zo dat Denemarken met de rest van Scandinavië in alle domeinen op Europa vooruitloopt."

Dorthe Nielsen is lerares in de gevangenis. Ze wordt zelden met agressie of geweld geconfronteerd, zegt ze. „De gedetineerden behandelen de leraars met veel respect. Ze zijn in de klas veel rustiger dan wanneer ze onder elkaar in groep zijn."

Ook de Gentse projectleider Stefaan Segaert nuanceert de berichten over geweld in de gevangenissen. „Ik werk dagelijks binnen de vier muren van de gevangenis in Gent. En op de meer dan driehonderd gevangenen die daar zitten, weet ik maar van een tiental personen die als gewelddadig bekendstaan. Dat is een zeer kleine minderheid. Ik begrijp niet waar ik die verhalen vandaan kunnen [illegible] in de gevangenissen."

Experimenten met alternatieve straffen en elektronisch toezicht bevinden zich in Roemenië, Griekenland en ook Denemarken nog in een beginfase.

Giura: „We hebben de voorbije drie jaar een experiment lopen met jullie land voor het elektronisch toezicht. België helpt ons bij de uitbouw van dat systeem, maar de begeleiding van die gedetineerden met een enkelband kost natuurlijk veel. Voor sommige gedetineerden is het ook een frustrerend gevoel. Ze proeven even van de vrijheid, maar staan natuurlijk nog onder toezicht."

„In Denemarken krijgen dronken chauffeurs die iemand verwond of gedood hebben, zo'n enkelband", zegt Dorthe Nielsen. „Dat loopt moeilijk, omdat die mensen tijdens die periode van elektronisch toezicht ook niet mogen drinken. Ze worden elke dag op een willekeurig tijdstip aan een ademtest onderworpen."

Despina Varvati doet nog een suggestie. „In Griekenland geven we gedetineerden een vermindering van hun straf als ze bereid zijn deel te nemen aan de opleidingsprogramma's. Gevangenen die in hun cel blijven, krijgen die strafvermindering niet."